

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 81g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 74 alin. (3) din
Legea nr. 135 din 14 iunie 2007 privind societățile cu răspundere limitată

CHIȘINĂU

9 iulie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Igor DOLEA,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 15 iunie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 9 iulie 2018 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 74 alin. (3) din Legea nr. 135 din 14 iunie 2007 privind societățile cu răspundere limitată, ridicată de către dl Leonid Ciobanu, reprezentant al S.R.L. „Zernoff”, în dosarul nr. 2ac-902/17, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 15 iunie 2018 de către dnii judecători Angela Bostan, Anatol Pahopol și Veronica Negru de la Colegiul civil și de contencios administrativ din cadrul Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 24 noiembrie 2015, S.A. „Cereale Glodeni” și S.R.L. „Zernoff” au încheiat un contract de vânzare.

4. Pe 6 mai 2016, adunarea generală a S.R.L. „Zernoff” a constatat încălcarea de către administratorul acesteia a prevederilor actului de constituire, prin depășirea atribuțiilor stabilite conform statutului. Adunarea generală a S.R.L. „Zernoff” consideră că la semnarea contractului S.A. „Cereale Glodeni” era obligată să verifice împuternicirile administratorului S.R.L. „Zernoff”.

5. S.A. „Cereale Glodeni” a depus o cerere de chemare în judecată referitoare la încasarea datoriei care rezultă din contractul de vânzare încheiat cu S.R.L. „Zernoff”.

6. În cadrul ședinței de judecată, dl Leonid Ciobanu, reprezentant al S.R.L. „Zernoff”, a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 74 alin. (3) din Legea nr. 135 din 14 iunie 2007 privind societățile cu răspundere limitată.

7. Prin încheierea din 29 mai 2018, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării ei.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 135 din 14 iunie 2007 privind societățile cu răspundere limitată sunt următoarele:

Articolul 71 Drepturile administratorului

„(1) Administratorul este în drept:

a) să efectueze actele de gestiune a societății, necesare atingerii scopurilor prevăzute în actul de constituire și în hotărârile adunării generale a asociaților;

b) să reprezinte fără procură societatea în raporturile cu organele statului, cu terții și în instanțele de judecată;

c) să elibereze altor persoane mandat pentru săvârșirea unor anumite acte juridice, dacă aceasta nu este interzis prin actul de constituire;

d) să exercite alte împuterniciri atribuite de adunarea generală a asociaților sau de consiliul societății conform competenței lor.

(2) În cazul desemnării mai multor administratori, aceștia au împuterniciri de reprezentare egale, dacă actul de constituire nu prevede altfel.”

Articolul 73 Limitarea drepturilor administratorului

„(1) Administratorul este obligat față de societate să respecte limitele împuternicirilor stabilite prin actul de constituire ori, dacă acesta nu prevede altfel, de către adunarea generală a asociaților.

(2) Dacă administratorul a încălcat restricțiile stabilite la alin.(1), societatea sau orice asociat poate cere, în numele societății, repararea prejudiciilor cauzate acesteia.

(3) Acțiunea în despăgubire poate fi intentată în decursul a 3 ani de la data comiterii acțiunii păgubitoare pentru societate.”

Articolul 74 Validitatea angajării societății

„(1) Societatea este angajată în raporturile cu terții prin actele săvârșite de către administrator, chiar dacă aceste acte depășesc obiectul de activitate al societății, cu excepția cazului în care societatea demonstrează că terții știau despre această depășire.

(2) În scopul sustragerii de la obligațiile asumate, nici societatea și nici terții nu sînt în drept să pună la îndoială legalitatea desemnării administratorului sau a altei persoane cu drept de reprezentare a societății dacă această desemnare a fost înregistrată la organul înregistrării de stat.

(3) Prevederile actului de constituire și hotărârile adunării generale a asociaților care limitează împuternicirile de reprezentare conferite de către lege administratorului nu sunt opozabile terților.”

DREPT COMPARAT

10. În Franța, Legea nr. 66-537 din 24 iulie 1966 privind societățile comerciale stabilește în Secțiunea 3, articolul 98, că consiliul de administrație este investit cu cele mai extinse competențe de conducere pentru a acționa în toate circumstanțele, în numele companiei. Atribuțiile sale trebuie exercitate în limitele scopului corporativ potrivit legii și actelor adunării acționarilor. Prevederile regulamentelor care limitează competențele consiliului de administrație nu sunt opozabile pentru terți.

11. În Belgia, Codul societăților din 7 mai 1999 prevede la articolul 522 competența consiliului de administrație de a efectua toate actele necesare pentru îndeplinirea scopului corporativ al societății, cu excepția celor pe care legea le rezervă pentru adunarea generală. Actul constitutiv poate limita competențele consiliului de administrație. Aceste restricții, precum și eventuala distribuire a sarcinilor pe care administratorii le-ar fi convenit nu sunt opozabile lor, chiar dacă sunt publicate. Consiliul de administrație reprezintă societatea față de terți și în instanță, fie prin solicitare, fie prin apărare. Totuși, actul de constituire poate oferi împuterniciri unuia sau mai multor administratori care să reprezinte societatea, fie în mod individual, fie în comun. Această clauză este opozabilă terților. Statutul poate restrânge această competență, însă restricțiile, precum și eventuala diviziune a sarcinilor pe care administratorii ar fi stabilit-o nu sunt opozabile terților, chiar dacă sunt publicate.

12. În România, articolul 55 al Legii nr. 31 din 16 noiembrie 1990 privind societățile prevede că, în raport cu terții, societatea este angajată prin actele organelor sale, chiar dacă aceste acte depășesc obiectul de activitate, în afară de cazul în care ea dovedește că terții cunoșteau sau, în împrejurările date, trebuiau să cunoască depășirea acestuia. Publicarea actului constitutiv nu poate constitui, de una singură, dovada cunoașterii. Clauzele actului constitutiv ori hotărârile organelor statutare ale societăților care limitează puterile conferite de lege acestor organe sunt inopozabile terților, chiar dacă au fost publicate.

13. În Germania, articolul 37 din Legea cu privire la societățile cu răspundere limitată nr. 4123-1, cu ultimele modificări efectuate pe 17 iulie 2017, prevede că administratorii sunt obligați față de societate să respecte restricțiile prevăzute de statut în privința întinderii competenței de a reprezenta societatea sau, dacă nu se prevede altfel, prin hotărâri adoptate de către acționari. Limitarea competenței administratorilor de a reprezenta societatea nu are efecte juridice pentru terți. Obligația este incidentă în special în cazurile în care reprezentarea se limitează doar la o anumită activitate sau tip de activitate, sau numai în anumite circumstanțe sau pentru o anumită perioadă, sau în anumite locuri sau în

cazul în care consimțământul acționarilor sau al unui organ al societății este necesar pentru desfășurarea unei activități economice specifice.

14. Directiva 2009/101/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind garanțiile impuse societăților în statele membre pentru protejarea intereselor asociaților sau terților recomandă ca protecția terților să fie asigurată prin dispoziții care să limiteze, pe cât posibil, cauzele de nevaliditate a angajamentelor asumate în numele societății. Prevederile Directivei (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale stabilește la articolul 9 că „limitele competențelor conferite organelor societății comerciale conform statutului sau prin decizie a organelor competente nu sunt opozabile terților, chiar dacă au fost publicate”. Prin urmare, îndeplinirea formalităților de publicitate, prin publicarea actului de constituire a societății în Registrul de stat al persoanelor juridice, nu poate constitui singura dovadă a cunoașterii.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

15. Autorul excepției de neconstituționalitate solicită verificarea constituționalității articolului 74 alin. (3) din Legea nr. 135 din 14 iunie 2007 privind societățile cu răspundere limitată. Acesta consideră că legislatorul, prin efectul aplicării articolului contestat, a prevăzut nulitatea absolută pentru un act juridic unde limitele împuternicirilor de reprezentare în vederea efectuării actelor de gestiune necesare scopului prevăzut în hotărârea adunării conferite administratorului devin inopozabile față de terți.

16. Potrivit autorului excepției, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 23, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză Legea privind societățile cu răspundere limitată, ține de competența Curții Constituționale.

19. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl Leonid Ciobanu, reprezentant al S.R.L. „Zernoff” în dosarul nr. 2ac-902/17, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa

cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

20. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „prevederile actului de constituire și hotărârile adunării generale a asociațiilor care limitează împuternicirile de reprezentare conferite de către lege administratorului nu sunt opozabile terților.”

21. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile contestate încalcă prevederile articolelor 1 alin. (3), 23, 46 și 54 din Constituție.

22. Curtea reiterează că Constituția instituie obligația statului privind reglementarea activității economice, asigurarea libertății comerțului și a activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale și crearea unui cadru favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție.

23. Curtea reține că la baza constituirii oricărei societăți comerciale stă voința asociațiilor de a desfășura, în condițiile legii, o activitate comercială. Însă voința asociațiilor privind constituirea unei societăți comerciale trebuie să se materializeze, în conformitate cu legea, prin actul de constituire al societății. Dispozițiile actului de constituire sunt obligatorii pentru asociați și pentru organele societății.

24. Articolul 72 al Legii menționate prevede că administratorul este obligat să gestioneze societatea astfel încât scopurile pentru care aceasta a fost constituită să fie realizate cât mai eficient.

25. Totodată, administratorul este obligat față de societate să respecte limitele împuternicirilor stabilite prin actul de constituire sau, dacă acesta nu prevede altfel, de către adunarea generală a asociațiilor.

26. Prin urmare, administratorul acționează cu diligența unui bun profesionist în numele societății, reprezentând interesele acesteia.

27. Curtea menționează că actele juridice încheiate în limitele legii și ale prevederilor actului constitutiv de către administratori în numele și pe seama societății angajează societatea în raporturile cu terții.

28. Între societate și terți nu există o procedură de înștiințare sau de comunicare directă, prin care societatea ar informa terții cu privire la limitele competențelor conferite administratorului societății comerciale conform statutului sau prin decizia organelor competente.

29. Curtea menționează că, la încheierea unui contract cu un terț, se prezumă că administratorul acționează cu bună-credință, cu corectitudine și cu onestitate, în numele societății, față de cealaltă parte cu care se încheie un raport juridic.

30. Curtea notează că, potrivit practicii internaționale în domeniu, pentru a asigura certitudinea juridică în raporturile dintre societate și terți, precum și în raporturile dintre asociați, este necesar să se limiteze cazurile de nulitate a contractelor încheiate în numele societății de către organele acesteia. Prin urmare, legislatorul a avut drept scop instituirea unei măsuri de protecție pentru terți de bună-credință care au avut

încredere în capacitatea reprezentantului legal al societății și care urmăresc menținerea efectelor actului astfel încheiat.

31. Totodată, articolul 73 alin. (2) al Legii privind societățile cu răspundere limitată oferă suficiente garanții pentru repararea prejudiciilor cauzate societății de către administratorul ei. Astfel, potrivit articolului menționat, dacă administratorul încalcă limitele împuternicirilor stabilite prin actul de constituire sau de către adunarea generală a acționarilor, **societatea sau orice asociat poate cere, în numele societății, repararea prejudiciilor provocate acesteia, în decursul a trei ani de la data comiterii acțiunii prejudiciabile pentru societate.**

32. Așadar, în baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 74 alin. (3) din Legea nr. 135 din 14 iunie 2007 privind societățile cu răspundere limitată, ridicată de către dl Leonid Ciobanu, reprezentant al S.R.L. „Zernoff”, în dosarul nr. 2ac-902/17, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 9 iulie 2018

DCC nr. 73

Dosarul 81g/2018